

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА,
САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ

Број: 011-00-00090/2023-08
Датум: 30. март 2023. године
Немањина 22-26
Београд

ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВЕДеноЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ
О ПРЕДЛОГУ НАЦИОНАЛНЕ АРХИТЕКТОНСКЕ СТРАТЕГИЈЕ
ЗА ПЕРИОД ОД 2023. ДО 2035. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА
СПРОВОЂЕЊЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2023. ДО 2025. ГОДИНЕ

I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу члана 41. Пословника Владе („Сл. гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др. пропис), Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (у даљем тексту: Министарство) објављује Извештај о спроведеној јавној расправи о Предлогу Националне архитектонске стратегије за период од 2023. до 2035. године са Акционим планом за спровођење за период од 2023. до 2025. године (у даљем тексту: Извештај о спроведеној јавној расправи).

Извештај о спроведеној јавној расправи се објављује на интернет страници Министарства (www.mgsi.gov.rs) и порталу е-Консултације (www.ekonsultacije.gov.rs).

II ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ЈАВНЕ РАСПРАВЕ

Јавна расправа о Предлогу Националне архитектонске стратегије за период од 2023. до 2035. године са Акционим планом за спровођење за период од 2023. до 2025. године (у даљем тексту: Предлог Стратегије) је спроведена у складу са одредбама Закона о планском систему Републике Србије („Сл. гласник РС”, број 30/18) и Пословника Владе („Сл. гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др. пропис). Одбор за привреду и финансије Владе Републике Србије је на седници одржаној 22. фебруара 2023. године донео Закључак о спровођењу јавне расправе о Предлогу Стратегије, 05 Број: 011-1480/2023-1 од 22. фебруара 2023. године (у даљем тексту: Закључак). Активности везане за спровођење јавне расправе су у складу са законом поверене Министарству.

Јавна расправа о Предлогу Стратегије одржана је у периоду од 23. фебруара до 17. марта 2023. године на интернет страници Министарства и порталу е-Консултације. Све информације о јавној расправи, Предлогу стратегије и друга потребна објашњења, могла су се добити у Сектору за стамбену и архитектонску политику, комуналне делатности и енергетску ефикасност Министарства.

Јавне презентације Предлога Стратегије су одржане у четири локалне самоуправе, и то у:

1) Новом Саду, 2. марта, са почетком у 18,00 часова, у Културној станици Свилара, улица Ђорђа Рајковића 6б, у суорганизацији са Универзитетом у Новом Саду – Факултетом техничких наука а уз подршку Друштва архитеката Новог Сада;

2) Нишу, 9. марта, са почетком у 13,00 часова, у Научно-технолошком парку Ниш, улица Александра Медведева 2а, у суорганизацији са Универзитетом у Нишу – Грађевинско-архитектонским факултетом, Градском управом Града Ниша, Научно-технолошким парком у Нишу и Друштвом архитеката Ниша;

3) Београду, 14. марта, са почетком у 18,00 часова, у Дому инжењера и техничара, улица Кнеза Милоша 9, у суорганизацији са Универзитетом у Београду – Архитектонским факултетом и Удружењем архитеката Србије;

Поред наведених јавних презентација у склопу јавне расправе организовано је 16. марта у Тополи и представљање Предлога стратегије на састанку мреже главних урбаниста градова и општина у организацији Сталне конференције градова и општина.

На јавним презентацијама присуствовали су заинтересовани из приватног сектора (архитектонски бирои и појединци), стручних удружења (архитеката, инжењера, пејзажних архитеката), академске заједница (наставници, студенти), управе и јавних служби (локална управа, заводи за заштиту споменика културе, заводи за урбанизам, дирекције за изградњу и др), и то у Новом Саду 28, Нишу 59 и Београду 26 учесника, док је на састанку у Тополи присуствовало око 40 представника општина и градова, од тога 7 главних урбаниста, односно представника стручне службе главног урбанисте.

Након представљања Предлога стратегије у трајању од око 45 минута, што је обухватало сажет приказ разлога за доношење стратегије, правног основа за доношење документа јавне политике, националног и релевантног међународног стратешког оквира и најновијих тенденција и европских иницијатива у области архитектонске политике, хронологије израде стратегије и учесника који су били укључени у њену израду, процеса рада на изради, садржаја стратегије и промена које се постижу спровођењем стратегије (визија, циљеви и мере), те активности утврђених првим акционим планом, следиле су дискусије са питањима, коментарима и запажањима која су се углавном односила на: статус архитектонске професије, услове за пружање архитектонских услуга, позицију архитектонске професије и праксе у просторном и урбанистичком планирању и спровођењу планских докумената, изазове у достизању квалитета архитектуре и грађене средине, а нарочито могућности за унапређење регулаторног оквира у области планирања и изградње и унапређења професионалног организовања архитеката, услове за обавезно расписивање архитектонских или урбанистичко-архитектонских конкурса, улогу локалних самоуправа и струковних удружења у спровођењу мера архитектонске политике, потребу за јачањем свести професионалне заједнице и шире јавности о значају квалитета архитектуре и грађене средине, капацитете и механизме за спровођење циљева и мера архитектонске политике и друго. Током дискусије са представницима локалних самоуправа у Тополи истакнути су и тренутни изазови у јединицама локалне самоуправе везани за обухват послова у оквиру надлежности и недостатак капацитета, а посебно је истакнута потреба за оснаживањем института главног урбанисте, али и могућност редифинисања овог института кроз враћање функције градског архитекте, на начин како је раније било утврђено Законом о локалној самоуправи.

Сва заинтересована физичка и правна лица су могла у току трајања јавне расправе да доставе своје коментаре, сугестије и примедбе на Предлог Стратегије у писаном облику попуњавањем формулара који је уз документацију био приложен на интернет страници Министарства и порталу е-Консултације и слањем на е-адресе nebojsa.antesevic@mgsi.gov.rs и bozana.lukic@mgsi.gov.rs, или поштом на адресу Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, са знаком „За јавну расправу о Предлогу Националне архитектонске стратегије у Републици Србији са

Акционим планом”, 11000 Београд, улица Немањина 22-26. Закључно са 17. мартом 2023. године преко портала е-Консултације није било поднетих коментара на Предлог стратегије, док је на наведене е-адресе седам појединаца и струковних удружења послало попуњен образац са унетим општим примедбама, коментарима и сугестијама на Предлог стратегије у целини, те предлозима за допуне и корекције текста Предлога стратегије у појединостима. Примедбе, коментари и сугестије на Предлог Стратегије, прикупљене у току трајања јавне расправе, представљају саставни део овог извештаја.

У општим коментарима које се односе на Предлог стратегије у целини наводи се да је Предлог квалитетно припремљен и веома пажљиво написан, да се ослања на бројне релевантне изворе и референце, да је проблематика струке изложена јасно и свеобухватно, да процес израде документа указује на значајан напор да се сагледа и уреди позиција стручног, али и научноистраживачког и образованог рада у области архитектуре, да Национална архитектонска стратегија представља документ који је требало одавно да буде донесен јер архитектонска политика и пракса значајно утичу на општи квалитет живота и рада па и здравље људи, да је за очување историјског сећања, културе и традиције живота на простору целе Србије веома добро што је у стратегији градитељско наслеђе препознато као „једна од најважнијих компоненти просторног и културног идентитета, па самим тим и значајан сегмент архитектонске политике“ и др.

III ПРИМЕДБЕ НА ПРЕДЛОГ СТРАТЕГИЈЕ СА ОБРАЗЛОЖЕЊЕМ

У табели у наставку дат је по хронолошком редоследу приспећа приказ поднетих примедби, сугестија и предлога на Предлог Стратегије по свакој ставци са сажетим образложењем:

Бр.	Навод предлога, сугестије или примедбе	Прихватање или одбијање са образложењем
1.	Подносилац предлога: Привредна комора Србије Удружење за грађевинску индустрију, Групација за БИМ технологију и Удружење ВИМ Србија	
1.1.	Страна 52 – допунити са наводима да у оквиру Привредне коморе Србије, у којој је обавезно чланство за све привредне субјекте у нашој земљи, активно ради Удружење за грађевинску индустрију које заступа заједнички интерес привредних друштава у области грађевинске индустрије, учествује у припреми законских аката, анализа стања и предлога мера за решавање текуће проблематике, да су многи архитектонски бирои чланови групација тог удружења (Групација за пројектовање, инжењеринг и сродне архитектонске и инжењерске послове, Групација за високоградњу, као и Групација за БИМ технологије). Групација за БИМ технологије посебно је активна на пољу дигитализације грађевинског сектора Србије, а архитектонски бирои укључени у рад ове Групације, представљају примере добре праксе у примени БИМ технологије на домаћем и међународном тржишту.	Прихвата се у складу са датим образложењем Додато у одељку „3.5.7. Професионално удруживање и организовање“.
1.2.	Страна 53 – додати одељак „3.5.8. Дигитализација грађевинског сектора и примена БИМ технологије у архитектури“ са предложеним текстом у коме се описује контекст дигитализације грађевинског сектора и улога примене БИМ технологији у архитектонској пракси.	Прихвата се у складу са датим образложењем Додато као нови одељак 3.4.1.1. у потпоглављу „3.4.1. Архитектонска пракса и грађевински сектор“.
1.3.	Страна 78 – у Прилог 1. Списак скраћеница додати БИМ (БИМ – Информационо моделирање објеката, ВИМ	Прихвата се у складу са датим образложењем

	– Building Information Modelling) у складу са претходно наведеним предлозима.	
1.4.	Акциони план – у Поглављу III, у табели у којој су дати Општи циљ, Посебни циљеви и Мере, предложена је мера „ 2.4. Подршка дигитализацији и примени БИМ технологије “.	Прихвата се као допуна описа Мере 2.3. у тексту Предлога стратегије и као нова активност 2.3.3. за Меру 2.3. у акционом плану.
2.	Подносилац предлога: Асоцијација просторних планера Србије	
2.1.	Страна 23 – одељак „ 3.3.4.3. Инструменти за спровођење планских докумената “, уместо „планско-технички документи које прописује ЗПИ...“, треба „урбанистичко-технички документи“.	Прихвата се у складу са датим образложењем, а сходно томе извршене су корекције у тексту Предлога стратегије одељак „3.3.4.3. Инструменти за спровођење планских докумената“, а консеквентно и у опису мере 1.3. и Акционом плану - активност 1.3.1.
2.2.	Страна 52 – у одељку „ 3.5.7. Професионално удруживање и организовање “, у коме се наводе струковне организације на националном нивоу које окупљају архитекте, није наведена Асоцијација просторних планера Србије, па је предлажемо да се у наведеном одељку, након текста који се односи на Удружење урбаниста Србије, дода предложени текст о Асоцијацији просторних планера Србије у складу са датим образложењем.	Прихвата се на начин да се оба удружења/асоцијације (Удружење урбаниста Србије и Асоцијација просторних планера Србије) наведу на крају припадајућег пасуса, уз опис деловања који је приближно исти оном већ наведеном у опису делокруга УУС.
2.3.	Стране 67, 68, 69, 72 и 74 – у делу текста који се односи на надлежност за контролу и праћење Мере 1.1, Мере 1.2, Мере 1.3, Мере 2.1 и Мере 3.1 , да се после скраћенице „УУС“ дода и скраћеница „АППС“, односно Асоцијација просторних планера Србије у складу са датим образложењем.	Не прихвата се Образложење: Све организације/удружења које су наведене у делу <i>надлежности за контролу и праћење спровођења мера</i> , а код свих мера наведених и описаних у тексту Стратегије се бришу, сходно Уредби о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика, прописа и садржају појединачних докумената јавних политика („Сл. Гласник РС“, бр. 8/19), према којој се, као механизам за спровођење мера, наводи институција која има надлежност за спровођење мере, односно претежну надлежност у реализацији, или је одређена за координатора за реализацију те мере.
2.4.	Страна 78 – у Прилог 1. Списак скраћеница после „ААС Академија архитектуре Србије“, додати нови ред са скраћеницом „АППС – Асоцијација просторних планера Србије“.	Прихвата се
2.5.	Акциони план – предложено да се у рубрици „Органи партнери у спровођењу активности“ за активности 1.1.4, 1.2.1, 1.3.1, 2.1.3, 3.1.4. и 3.1.5. после скраћенице „УУС“ дода и „АППС“, односно Асоцијација просторних планера Србије у складу са датим образложењем.	Делимично се прихвата Образложење: Не умањујући значај и капацитете асоцијације у области просторног планирања и њеном ширем делокругу, указује се на то да су акционим планом, као партнери, обухваћене струковне организације/удружења

		<p>које у највећој мери окупљају архитекте и архитекте урбанисте, те да у Акционом плану нису ни навођене све оне које по неком од основа деловања поред осталих професија окупљају и архитекте. Иако постојећи предлози у смислу навођења „органа партнера у спровођењу активности“ већ обухватају све организације/удружења релевантне из аспекта бројности чланова архитектонске професије и репрезентативности тих удружења, предлог за додавање АППС, као потенцијалног партнера <u>прихвата се</u> код активности:</p> <p>1.1.4. и 1.3.1.</p> <p>Предлог се не прихвата:</p> <ul style="list-style-type: none">- код активности 1.2.1. будући да се ради о успостављању „архитектонско – урбанистичких критеријима и правила за јединствену употребу појмова у планским и стратешким документима ...“ и да се с тим у вези ради о намери да се кроз пројектантске (архитектонско-урбанистичке) приступе и правила дође до јединствених критеријума и појмова, те да су стога, као релевантни актери, већ обухваћени представници струковних удружења архитеката (пројектаната) и архитеката урбаниста.- код активности 2.1.3. јер се ради о унапређењу регулаторног оквира у погледу професионалних стандарда и професионалне одговорности и етичког кодекса <i>архитеката</i>, те су између осталих, обухваћени релевантни партнери који окупљају репрезентативни број архитеката, као и архитеката – урбаниста. <p>Напомиње се и то да је предложена активност производ учешћа и предлога актера и заинтересованих страна пре и током консултативног процеса израде стратегије, а који су претежно чинили архитекте, односно архитектонски бирои који обављају стручне послове архитектонског пројектовања, те да су стога, као релевантни актери, обухваћени представници</p>
--	--	---

		<p>струковних удружења архитеката (пројектаната) и архитеката урбаниста.</p> <p>- код активности 3.1.4. и 3.1.5. јер се ради о активностима чији се карактер односи на јачање постојећих капацитета на државном и локалном нивоу, а у циљу „јачања позиције и значаја <i>архитектуре</i> у просторном и друштвено-економском развоју и очувању културног идентитета“, те стога постојећи предлог партнера већ садржи стручне организације које окупљају репрезентативни број архитеката, као и архитеката – урбаниста.</p>
2.6.	<p>Акциони план – у Прилог 2. Списак скраћеница после „УУС – Удружење урбаниста Србије“, додати нови ред са скраћеницом „АППС – Асоцијација просторних планера Србије“.</p>	Прихвата се
3.	<p>Подносилац предлога: Асоцијација српских архитектонских пракси</p>	
3.1.	<p>Страна 68 – Мера 1.2. – предложено да се јасније и експлицитније сугерише у ком правцу треба да иду нека будућа законска решења, тј. шта је важно да се преиспита.</p> <p>Предлог за допуну описа мере: Увођење инструмената за обавезност примене “конкурса за дизајн” у свим поступцима јавних набавки који се односе на изградњу, реконструкцију и доградњу објеката јавне намене и социјалног стандарда у смислу Закона о јавним набавкама и то као део поступка у коме се закључује уговор о јавној набавци услуге.</p> <p>Обавезна израда пројеката унутрашње архитектуре, приликом израде пројектних задатака за изградњу, реконструкцију и доградњу објекте јавне намене. Обавезно спровођење конкурса за дизајн за пројекте унутрашње архитектуре за изградњу, реконструкцију и доградњу објекте јавне намене.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Образложење: Опис мере 1.2. већ садржи део који се односи на дати предлог, а у вези са конкретном активности предвиђеном акционим планом: <i>„Израда смерница са критеријумима за обавезно расписивање архитектонских и/или урбанистичко-архитектонских конкурса за објекте јавне намене и социјалног стандарда, програме стамбене подршке, програме урбаног развоја, пројекте урбане и руралне реконструкције и др.“.</i></p> <p>Смернице ће се односити на обавезу расписивања конкурса: у планској документацији, програмима и пројектима које финансира јавни сектор, донатори, ЕУ и други међународни фондови, како стоји у самом опису мере. С обзиром да ће се <i>смернице</i> тек израђивати, као и да ће се у складу са акционим планом спроводити и мера 1.3. (видети опис мере) и у оквиру тога активност 1.3.2.</p> <p><i>Анализа ефеката примене прописа са препорукама за иновирање регулаторног оквира којим се уређују конкурси у области архитектуре и урбанизма – са оптимизацијом конкурсних модела и предлогом унапређења конкурсних програма, свако детерминисање „обавезности“ па и врста пројектних задатака,</i></p>

		требало би да буде производ управо тих анализа и утврђених смерница.
3.2.	<p>Страна 73 – Мера 3.1. – предложено да се треба експлицитније одредити и указати на правац будућих измена или преиспитивања законских решења.</p> <p>Предлог за допуну описа мере: Измена института службе Главног урбанисте (у погледу надлежности за оцену квалитета архитектонских решења и утицаја на изграђено окружење, те преговарања у процесу планирања и инвестиција) у делу који се односи на преименовање функције у Главни архитекта као и враћања ингеренција и одговорности у делу давање упутстава при изради архитектонских пројеката у циљу заштите архитектонских вредности и очувања амбијенталних вредности објеката и делова града, као и давање мишљења на архитектонске пројекте од великог значаја за општину/град.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Образложење: У тексту описа мере, а везано за постојећи институт Главног урбанисте, јачање надлежности, и/или увођење обавезе формирања службе градског/општинског архитекте, после речи „оснаживање“ додато је „и редефинисање“, тако да формулација сада гласи: „оснаживање и редефинисање постојећег института службе главног урбанисте (у погледу надлежности и утицаја на квалитет архитектонских решења и утицаја на изграђено окружење, те преговарања у процесу планирања и инвестиција) и/или увођење обавезе формирања службе градског/општинског архитекте.“, док је брисан наставак реченице „...у оквиру које делује и главни урбаниста ЈЛС.“</p> <p>Напомиње се да, иако су током јавне расправе учесници у дискусији предлагали и модел увођења „главног архитекте“, какво решење је раније постојало у Закону о локалној самоуправи, ова могућност је већ довољно јасно предочена у самом опису мере 3.1, као и активности 3.1.2. у Акционом плану. Навођење детаљних ингеренција у случају формирања службе <i>главног архитекте</i>, биле би у склопу предлога тог евентуалног законског решења.</p>
3.3.	<p>Страна 74 – Мера 3.1. – предложено да се прецизира да УАС као једина репрезентативна струковна организација треба да предложи једног члана Комисије за планове.</p> <p>Предлог за допуну описа мере: „... уз укључивање (регионалних) струковних удружења у процесе планирања и спровођење планова на локалном нивоу (нпр. ... делегиран од стране репрезентативне струковне организације – УАС)“.</p>	Прихвата се у складу са датим образложењем
3.4.	Страна 52 – у навођењу струковних организација на националном нивоу у одељку „ 3.5.7. Професионално удруживање и организовање “ додати: „Асоцијација Српских Архитектонских Пракси – АСАП, пословно удружење фирми савремене архитектонске праксе, успостављено са циљем размене знања и искуства и унапређења пословног окружења.“, према датом образложењу.	Прихвата се
4.	<p>Подносилац предлога: Удружење пејзажних архитеката Србије (УПАС)</p>	

4.1.	Страна 46 – у одељку „ 3.5.5. Регулисање професије архитекте у Србији “ извршити допуну са навођењем и назива „пејзажни архитекта“ („Све до измена и допуна ЗПИ из 2018. године, саме професије нису биле „видљиве“, те су овим изменама закона уведени називи: архитекта, инжењер, просторни планер, пејзажни архитекта и др. а лиценцирана лица се по професијама...“). Такође допуну извршити и у напомени бр. 126 текста стратегије („...уписом активног статуса у регистар лиценцираних инжењера, архитеката, пејзажних архитеката ...“), према датом образложењу.	Прихвата се делимично Образложење: У складу са датим образложењем допуњено је навођење професија са „пејзажни архитекта“ на назначеном месту у основном тексту Предлога стратегије, док се навођење <i>пејзажних архитеката и урбаниста</i> у фусноти 136. која садржи назив <i>Регистра лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера</i> не може извршити будући да је тај назив утврђен Законом о планирању и изградњи те се не може мењати у тексту Предлога стратегије.
4.2.	Страна 52 – текст одељка „ 3.5.7. Професионално удруживање и организовање “ допунити са навођењем Удружења пејзажних архитеката Србије (УПАС) и кратким описом оквира његовог деловања према датом образложењу.	Прихвата се у складу са датим образложењем
4.3.	Страна 54 – текст одељка „4.1. Национални институционални капацитети“ допунити са навођењем шумарског факултета („...нарочиту улогу имају акредитоване високошколске установе (архитектонски, географски, шумарски ...“)) према датом образложењу.	Прихвата се у складу са датим образложењем
4.4.	Страна 60 – текст одељка „ 4.3.2. Промоција националне архитектуре на међународном плану “ допунити са навођењем – „ Међународни салон пејзажне архитектуре “.	Прихвата се у складу са датим образложењем
4.5.	Стране 67, 69, 71, 72, 72, 73, 74 и 75– у делу текста који се односи на надлежност за контролу и праћење Мере 1.1, Мере 1.3, Мере 1.4, Мере 2.1, Мере 2.2, Мере 2.3, Мере 3.2 и Мере 3.3 , да се после скраћенице „УУС“ дода и скраћеница „УПАС“, односно Удружење пејзажних архитеката Србије у складу са датим образложењем.	Не прихвата се Образложење: Све организације/удружења које су наведене у делу <i>надлежности за контролу и праћење спровођења мера</i> , а код свих мера наведених и описаних у тексту Стратегије се бришу, сходно Уредби о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика, прописа и садржају појединачних докумената јавних политика („Сл. Гласник РС“, бр. 8/19), према којој се, као механизам за спровођење мера, наводи институција која има надлежност за спровођење мере, односно претежну надлежност у реализацији, или је одређена за координатора за реализацију те мере.
4.6.	Страна 79 – у Прилог 1. Списак скраћеница додати УПАС – Удружење пејзажних архитеката Србије .	Прихвата се
4.7.	Акциони план – предложено да се у рубрици „Органи партнери у спровођењу активности“ за активности 1.2.1, 1.2.2, 1.1.4, 1.3.3, 2.1.5, 2.2.1, 3.3.2. и све активности у оквиру Мере 3.2. дода скраћеница „УПАС“, односно Удружење пејзажних архитеката Србије у складу са датим образложењем.	Делимично се прихвата Образложење: Прихвата се код следећих активности: 1.2.1, 1.2.2, 1.1.4, 1.3.3, 2.1.5, 2.2.1, 3.3.2.

	Напомена: У нумерацији примедби/предлога постоји грешка, јер су наведене активности под 1.1.1. и 1.1.2, док се текст односи на активности 1.2.1. и 1.2.2, па је извршена корекција.	Такође, предлог се прихвата у оквиру мере 3.2. код следећих активности: 3.2.2, 3.2.3. и 3.2.4. Не прихвата се предлог у оквиру мере 3.2. код следећих активности: 3.2.1. и 3.2.5. из разлога што су овим активностима обухваћени пре свега органи чија је међусекторска сарадња неопходна као предуслов даљег остваривања мере за овај период акционог плана (3.2.1.), односно наведена је Стална конференција градова и општина као потенцијални координатор активности.
4.8.	Акциони план – предложено да се у рубрици „Органи партнери у спровођењу активности“ за активности 1.1.4, 2.3.2. и све активности у оквиру Мере 1.4. додају скраћенице „УБ-ШФ“, односно Универзитет у Београду – Шумарски факултет, а код активности 1.1.4. и 2.3.2. да се дода и скраћеница „УНС-ПФ“, односно Универзитет у Новом Саду – Пољопривредни факултет у складу са датим образложењем.	Не прихвата се Образложење: Предлог није дат од стране наведених академских институција (Универзитет у Београду – Шумарски факултет, Универзитет у Новом Саду – Пољопривредни факултет), те оне не могу бити унете у акциони као партнери по предлогу Удружења пејзажних архитеката Србије, што не искључује могућност њиховог укључивања у каснијој реализацији активности 1.1.4 и 2.3.2, уколико за то искажу интересовање.
4.9.	Акциони план – у Прилог 2. Списак скраћеница после „УПАС – Удружење пејзажних архитеката Србије“.	Прихвата се
5.	Подносилац предлога: Јасмина Вујовић, дипл. инж. арх. – виши конзерватор	
5.1.	Страна 39 – у одељку „3.4.2.3. Одрживо коришћење и обнова градитељског (архитектонског) наслеђа“ навести и постојање регионалних завода за заштиту споменика културе, у реченици „Овај облик наслеђа се данас од стране републичког, покрајинског, регионалних и градских завода...“.	Прихвата се у складу са датим образложењем
5.2.	Страна 39 – текст одељка „3.4.2.3. Одрживо коришћење и обнова градитељског (архитектонског) наслеђа“ допунити са датим предлогом текста навођењем народног градитељства као облика наслеђа које није довољно истражено и вредновано, а у складу са датим образложењем.	Прихвата се у складу са датим образложењем
5.3.	Страна 55 – текст одељка „ 4.1. Национални институционални капацитети “ допунити са навођењем и Закона о културном наслеђу у реченици: „Основну делатност која је дефинисана Статутом, Завод врши на целој територији Републике Србије, у складу са Законом о културним добрима, Законом о културном наслеђу и другим прописима...“.	Прихвата се у складу са датим образложењем
5.4.	Страна 78 – у Прилог 1. Списак скраћеница додати нову скраћеницу „ДКС – Друштво конзерватора Србије“.	Прихвата се
6.	Подносилац предлога: др Ратка Чолић, Универзитет у Београду – Архитектонски факултет	
6.1.	Стране 10-11 – текст одељка „ 2.2.3. Међународни стратешки оквир “ допунити са ЕУ политикама и	Прихвата се у складу са датим образложењем

	програмима од значаја за планирање урбаног развоја и грађење, према датом предлогу текста, а у складу са наведеним образложењем.	
6.2.	Страна 16 – текст одељка „ 3.3.1. Квалитет грађене средине и улога архитектуре у остваривању одрживог развоја грађене средине – глобални изазови “, сходно датом образложењу, допунити са реченицом „Србији је од 2023. године омогућено учешће у програмима <i>Нови Европски Баухаус</i> и <i>URBACT IV</i> “.	Прихвата се у складу са датим образложењем
6.3.	Страна 34 – предложено да се поглавље „3.4. Изазови одрживог развоја грађене средине у Републици Србији“ допуни са одељком „ 3.4.1.3 Међународни извори финансирања урбаног развоја “ који би могао садржати текст који би се преузео из Стратегије одрживог урбаног развоја РС (Табела 7.3.1-1: Извори финансирања, стање августа 2018. године), односно Нацрта ППРС (поглавље 1.4.3).	Прихвата се делимично на начин да се не додаје ново поглавље које се односи на финансирање урбаног развоја („урбани развој“ и његово финансирање део је Стратегије одрживог урбаног развоја, док ППРС није могуће наводити, будући да је овај документ у фази нацрта), већ је извршена допуна поглавља 8. <i>Процена финансијских средстава потребних за спровођење стратегије и анализа финансијских ефеката.</i> Наиме, реченица у последњем пасусу тог поглавља која гласи: „У току спровођења Стратегије и Акционог плана водиће се преговори за обезбеђивање додатних средстава за реализацију планираних мера из међународних извора финансирања“ допуњена је са: „- програма и пројеката из фондова ЕУ, кредитних линија међународних финансијских институција и страних влада, развојних и других фондова земаља ван ЕУ, пројеката и средстава заинтересованих страних инвеститора и донатора.“ Треба имати у виду и да је допуном навођења ЕУ политика и програма, према датом предлогу 6.1, у одељку 2.2.3.- Међународни стратешки оквир додатно назначен и обухват могућих програма, као извора финансирања спровођења ове стратегије и акционог плана.
6.4.	Страна 34 – предложено да се у тексту одељка „ 3.5.5.1. Образовање архитеката “, реченица „Поред ЕУ регулаторног оквира, за циљеве образовања архитеката и акредитоване студијске програме релевантне су и смернице у које су дате у UNESCO/UIA Повељи о архитектонском образовању из 2017. године“, прошири навођењем допуне „као и у UNESCO препорукама из 2019. године, којим се назначава ургентност интеграције одрживости, то јест одрживог урбаног развоја, како у институције високог образовања, тако и у праксу урбаног планирања (UNESCO, 2019а, 2019б)“.	Прихвата се у складу са датим образложењем

6.5.	Акциони план – предложена је допуна формулације Мере „1.4. Подстицање одрживих и интегралних приступа при новој изградњи, коришћењу и обнови грађене средине и грађевинског фонда“, тако да се у наставку дода: „и примена различитих инструмената и планских алата“, сходно датом образложењу.	Прихвата се у складу са датим образложењем
6.6.	Акциони план – предложена је допуна активности 1.4.3. тако да она гласи: „Подршка изради претходних анализа и студија, управљачких инструмената и планских алата за потребе урбане и руралне обнове и реконструкције (подручја нарушеног просторног идентитета, браунфилд локације, централне урбане зоне, јавне просторе и амбијенталне целине, подручја са културним и градитељским наслеђем и туристичким потенцијалом, подручја са недостатком социјалне инфраструктуре, концентрацијом социјалних проблема укључивања и сиромаштва и др.)“, сходно датом образложењу.	Прихвата се у складу са датим образложењем, тако и да активност 1.4.3. гласи: „Подршка изради претходних анализа и студија и примени управљачких инструмената и планских алата“, а као примери, по предлогу су додате и две нове тематске области.
7.	Подносилац предлога: Данило Ђорковић и Игор Иљић (мастер студенти на Архитектонском факултету – Универзитета у Београду)	
7.1.	Предлог се тиче начина пројектовања и извођења система за хлађење и грејање путем клима уређаја, и уопште система вентилације, јер се у пракси показало да њихова уградња на објекте нарушава изглед фасада, првенствено јавних објеката и објеката под заштитом, али и стамбених и других објеката. Полазећи од навода датих у глави „Анализа стања у области архитектонске политике са освртом на кључне проблеме и изазове“, кроз поглавља и одељке 3.2, 3.3.1, 3.3.2. и 3.3.3. на странама 13, 14, 17. и 19. Предлога стратегије, предлаже се да се истакне проблематика уградње наведених система („количина клима уређаја која се јавља на фасадама српских градова“) у погледу јачања свести, образовања стручњака, нарушавања естетике архитектуре и занемаривања амбијенталних квалитета грађене средине, очувања градитељског наслеђа, утицаја таквих система на животну средину, потрошњу енергије и проблем загађења буком, као и проблематике неадекватног одлагања и депоновања клима уређаја по истеку њиховог животног века.	Прихвата се делимично кроз сажет навод у одељку 3.2. <i>Значај друштвене свести о архитектури и грађеној средини - квалитет живота, просторни и културни идентитет:</i> „Аспекти „архитектонске културе“ су многобројни и потребно их је сагледавати кроз уочавање великог броја негативних и видљивих трендова, од некавалитетних урбанистичко-архитектонских решења која не узимају у обзир квалитет и основне животне комфорне будућих корисника, преко нестручних интервенција на постојећим објектима, те неадекватног коришћења (нпр. постављање спољашњих јединица клима уређаја и реклама) и одржавања, било да је реч о јавним објектима, као и оним који представљају културно (градитељско) наслеђе, а што све ствара неповољан контекст којим је нарушен како изглед и вредност објеката тако и животна средина и идентитет наших урбаних целина.“ На сличан начин, допуњен је текст Предлога стратегије у поглављу 5: Кључни проблеми развоја архитектонске политике, у одељку 5.1. Образложење: Анализа стања у области архитектонске политике дата у Предлогу стратегије тиче се кључних проблема и изазова који утичу, између осталог, и на

	<p>квалитет архитектуре и грађене средине. Предложени циљеви, мере, а начелно и активности првог Акционог плана, које се односе на: успостављање националних смерница и критеријума за квалитет архитектуре и културу грађења; подстицање одрживих и интегралних приступа при новој изградњи, коришћењу и обнови грађене средине и грађевинског фонда; као и подизању свести о значају архитектуре и њеном утицају на квалитет животног окружења; обухватају и наведену проблематику која ће бити третирана кроз израду националних смерница и критеријума за квалитет архитектуре и културу грађења. У постојећим прописима из области планирања и изградње постоје утврђена општа правила уградње спољних јединица уређаја за климатизацију, али и механизми инспекцијског надзора, међутим за њихову адекватну примену од значаја је и јачање свести инвеститора, пројектанта, корисника и надлежних служби, што свакако јесте један од циљева у Предлогу Националне архитектонске стратегије.</p>
--	---